

ON WORKING OUT OUR OWN SALVATION

(Over het bewerken van onze eigen behoudenis)

JOHN WESLEY

Nazarener Uitgeverij
Barendrecht

Eerste druk, 1989

Vertaling: H. Deventer

Vertaald vanuit het Engels naar een fotografische herdruk van de derde druk van *The Works of John Wesley*, uitgegeven in 1872 door de "Methodist Book Room, London", deel VI, blz. 506-513.

On Working out our own Salvation¹

"Bewerkt uw eigen behoudenis met vreze en beven: want het is God die in u werkt zowel het willen als het werken om zijn welbehagen." Filippenzen 2:12-13.²

1. Sommige grote waarheden, zoals het bestaan en de eigenschappen van God, en het verschil tussen moreel goed en kwaad, waren in bepaalde mate aan de heidense wereld bekend. Sporen ervan kunnen in alle natiën gevonden worden, zodat, in bepaalde zin, tot ieder menskind gezegd kan worden: "Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is en wat de Here van u vraagt: niets anders dan recht te doen en getrouwheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God" [Micha 6:8]. Met deze waarheid heeft hij, tot op zekere hoogte, "ieder mens verlicht" [Joh 1:9]. En daardoor zijn zij "die de wet niet hebben", die geen geschreven wet hebben, "zichzelf tot wet." Ze tonen dat "het werk der wet", - het wezen ervan, hoewel niet de letter - "in hun harten geschreven is", door dezelfde hand die de geboden op stenen tafelen schreef; "terwijl hun geweten medegetuigt" of ze hiermee in overeenstemming handelen of niet. [zie Rom 2:14-15]

2. Maar er zijn twee grote leerstukken, die vele waarheden die van het hoogste belang zijn bevatten, waarvan de meest verlichte heidenen in de antieke wereld volkomen onwetend waren; ik bedoel die, die in verband staan met de eeuwige Zoon van God, en de Geest van God: met de Zoon, die zichzelf geeft als "een verzoening voor" de "zonden der gehele wereld" [1 Joh 2:2]; en met de Geest van God, die de mensen vernieuwt naar het beeld van God waarnaar ze geschapen zijn. Want na alle moeite die vindingrijke en geleerde mensen zich hebben getroost (deze grote man, Chevalier Ramsay, in het bijzonder) om enige overeenkomst met deze waarheden te vinden in de immense onzin van de heidense schrijvers, blijkt deze overeenkomst zo buitengewoon zwak te zijn, dat die nauwelijks ontwaard kan worden dan met behulp van een zeer levendige verbeelding. En overigens is zelfs deze overeenkomst, zo zwak als die is, enkel te vinden in de verhandelingen van een klein aantal, en zij waren de meest edele en diep-denkende mensen in hun afzonderlijke generaties, terwijl de ontelbare massa's die hen omringden nauwelijks beter af waren door de kennis van deze filosofen, maar even volkomen onwetend bleven van deze kern-waarheden als de dieren die vergaan.

3. Het is zeker dat deze waarheden nooit bekend waren aan het gewone volk, het gros der mensheid, het grootste deel der mensen uit elke natie, totdat ze door het evangelie tot het licht gebracht werden. Niettegenstaande de vonk van kennis die hier en daar opflikkert, was de hele aarde bedekt met duisternis, totdat de Zon der gerechtigheid oprees en de schaduwen van de nacht uiteenjoeg. Sinds deze dageraad van uit de hoge is verschenen, heeft een groot licht geschinen op hen die, tot dan toe, in duisternis en schaduwen des doods zaten. En duizenden van hen in ieder tijdperk hebben geweten, dat "God alzo lief de wereld heeft gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe." [Joh 3:16] En aangezien aan hen de woorden Gods waren toevertrouwd, hebben zij geweten dat God ons ook zijn Heilige Geest gegeven heeft, die "zowel het willen als het werken in ons werkt om zijn welbehagen".

4. Hoe opmerkelijk zijn deze woorden van de apostel die hier aan voorafgaan! "Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, die, in de gestalte Gods zijnde," - de van eeuwigheid onmededeelbare natuur van God - "het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht" - (dat is de exacte betekenis van het woord,) geen schending van iemand anders' voorrecht, maar zijn eigen onbetwistbare recht. Het woord impliceert zowel de volheid als de grootste verhevenheid

¹ "Over het bewerken van onze eigen behoudenis". Overall waar "behoudenis, behoud, heil" of "redding" staat, is dat de vertaling van het engelse "salvation", wat weer de vertaling is van de verschillende vormen van het greekse woord "soteria", dat dezelfde betekenis heeft.

² Letterlijk volgens de engelse King James-vertaling.

van de Godheid; waar tegevenover twee woorden staan: Hij ontledigde en hij vernederde zichzelf. Hij "ontledigde zichzelf" van die goddelijke volheid, verhulde zijn volheid voor de ogen van mensen en engelen; "en heeft de gestalte van een dienstknecht aangenomen," en door die daad ontledigde hij zichzelf, "en is aan de mensen gelijk geworden," een werkelijk mens, als de andere mensen. "En in zijn uiterlijk als een mens bevonden," - een gewoon mens, zonder enige bijzondere schoonheid of uitmuntendheid, - "heeft Hij Zich" in nog grotere mate "vernederd en is gehoorzaam geworden", aan God, hoewel aan Hem gelijk, "tot de dood, ja, tot de dood des kruises." Het grootste voorbeeld, zowel van nederigheid als van gehoorzaamheid.

Na dit voorbeeld van Christus vóór hen gesteld te hebben, spoort de apostel hen aan zich te verzekeren van de behoudenis die Christus voor hen verworven heeft: "Daarom, bewerkt uw eigen behoudenis met vreze en beven: want het is God die in u werkt zowel het willen als het werken om zijn welbehagen."

Uit deze veelomvattende woorden kunnen we afleiden:

I. Die grote waarheid, die we niet mogen vergeten: "Het is God die in ons werkt zowel het willen als het werken om zijn welbehagen".

II. Wat we ermee moeten doen: "Bewerkt uw behoudenis met vreze en beven".

III. Het verband ertussen: "Het is God die in u werkt", daarom, "bewerkt uw eigen behoudenis."

I. 1. Ten eerste. We moeten de grote en belangrijke waarheid in acht nemen, die nooit ooit onze gedachten mag zijn: "Het is God die om zijn welbehagen in ons werkt zowel het willen als het doen." Deze volgorde³ van de woorden, die de zinsnede om zijn welbehagen verbindt met het woord werkt, verwijdert iedere verbeelding van verdienste van de mens, en geeft aan God de hele eer van zijn werk. Anders zouden we enige mogelijkheid tot roemen hebben, alsof het onze eigen verdienste, iets goeds in ons, of iets goeds dat wij deden was, dat God ertoe aanzette te werken. Maar deze weergave snijdt al dat soort ijdele waan af, en laat duidelijk zien dat Zijn reden om te werken volkomen in Hemzelf ligt, in zijn eigen loutere genade, in zijn onverdiende barmhartigheid.

2. Het is enkel hierdoor dat Hij bewogen wordt zowel het willen als het werken in de mens te bewerken. De uitdrukking kan op twee manieren geïnterpreteerd worden, die ongetijfeld beiden waar zijn. Allereerst; het willen, kan de hele innerlijke, en het werken, de hele uiterlijke godsdienst betekenen. En op deze wijze geïnterpreteerd houdt het in dat God zowel de innerlijke als de uiterlijke heiliging bewerkt. Ten tweede kan het willen elk goed verlangen inhouden; het werken, alles wat daaruit voortkomt. En dan betekent de zin: God blaast elk goed verlangen in ons, en brengt elk goed verlangen tot een goed resultaat.

3. De woorden uit de grondtekst, to thelein en to en-engein, schijnen de voorkeur te geven aan de laatste constructie; to thelein, wat we vertalen met het willen, houdt duidelijk elk goed verlangen in, of dat nu in verband staat met onze gemoedsgesteldheden, woorden, of daden, met innerlijke of uiterlijke heiligheid. En to en-engein, wat we vertalen met het werken, impliceert duidelijk al die kracht van boven, al die energie die in ons elke goede gezindheid bewerkt, en ons daarna toerust tot elk goed woord en werk.

4. Niets kan zo rechtstreeks de trots van een mens weghouden als een diep, blijvend overtuigd zijn hiervan. Want als we er ons grondig bewust van zijn dat we niets hebben dat we niet hebben ontvangen, hoe kunnen we dan roemen alsof we het niet hadden ontvangen? Als we weten en voelen dat het allereerste goede gebaar van boven komt, evenals de kracht die het bestuurt tot het einde toe; als het God is die ons niet alleen bezielt met elk goed verlangen, maar dat ook begeleidt en volgt, omdat het anders zou verdwijnen; dan volgt daar duidelijk uit dat "hij die roemt", moet "roemen in de Here" [I Cor 1:31].

II. 1. Laten we nu verder gaan met het tweede punt: Als God in u werkt, bewerkt dan uw eigen

³ "Die om zijn welbehagen in ons werkt" is ook conform de volgorde die onze NBG-vertaling aanhoudt.

behoudenis. Het woord in de grondtekst, vertaald met bewerkt, impliceert iets grondig doen. Uw eigen, want u moet dit zelf doen, anders blijft het voor eeuwig ongedaan. Uw eigen behoud: Behoud begint met wat gewoonlijk (en zeer terecht) voorafgaande genade genoemd wordt, met daarin het eerste verlangen om God te behagen, het eerste ochtendgloren van licht betreffende Zijn wil, en de eerste enigszins kortstondige overtuiging tegen God gezondigd te hebben. Al dezen impliceren een bepaalde tendens naar het leven toe; een bepaalde mate van heil; het begin van een verlossing van een blind, ongevoelig hart, ongevoelig voor God en de dingen van God. Het heil gaat verder door de overtuigende genade, in de Schrift meestal bekering of berouw genoemd, die een grote mate van zelfkennis met zich meebrengt, en een verdere verlossing van het stenen hart. Daarna ervaren we het ware christelijke heil; "door genade zijt gij behouden, door het geloof" [Ef 2:8], bestaande uit deze twee grote leerstellingen; rechtvaardiging en heiliging. Door de rechtvaardiging worden we gered van de schuld der zonde, en teruggeplaatst in de goedgunstigheid van God; door de heiliging worden we gered van de macht en de wortel der zonde, en hersteld naar het beeld van God. De ervaring zowel als de Schrift leert ons dat dit heil zowel onmiddellijk als geleidelijk is. Het begint op het moment dat we worden gerechtvaardigd, met de heilige, nederige, zachtmoedige liefde tot God en mens. Het neemt geleidelijk toe vanaf dat moment, zoals een "mosterdzaadje, dat" eerst "het kleinste is van alle zaden" [Marc 4:31], maar daarna grote takken voortbrengt, en een grote boom wordt; totdat, op een ander moment, het hart gereinigd wordt van alle zonde, en gevuld met zuivere liefde tot God en mens. Maar zelfs die liefde neemt meer en meer toe. "Dan groeien wij (...) in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus" [Ef 4:15], tot we "bereikt hebben de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus" [Ef 4:13].

2. Maar hoe moeten we dit heil bewerken? De apostel antwoordt: "Met vreze en beven." Er is een ander gedeelte van Paulus, waarin dezelfde uitdrukking verschijnt, die hier enig licht op kan werpen: "Slaven, weest uw heren naar het vlees" - overeenkomstig de huidige stand van zaken, hoewel ervan bewust dat in korte tijd de slaaf vrij zal zijn van zijn meester - "gehoorzaam met vreze en beven." Dit is een bepaalde zegswijze, die niet letterlijk verstaan moet worden. Want wat voor meester zou het kunnen verdragen, laat staan eisen, dat zijn knecht trillend en bevend voor hem stond? En de daaropvolgende woorden sluiten deze betekenis volkomen uit: "in eenvoud uws harten", met een enkelvoudig oog gericht op Gods wil en voorzienigheid, "niet met ogendienst, als mensenbehagers, maar door als slaven van Christus de wil Gods van harte te doen". Alles wat ze doen, doen ze als ware het de wil van God, en dus met heel hun kracht (Ef 6:5-7). Het is eenvoudig te zien dat deze twee sterke uitdrukkingen van de apostel twee dingen impliceren: Allereerst, dat alles gedaan moet worden met de diepste oprechtheid van geest, en met alle zorg en voorzichtigheid (wellicht het meest referend aan het eerste woord, meta protou, met vreze); Ten tweede, dat het met de grootste ijver, snelheid, punctualiteit en nauwgezetheid gedaan wordt; wat niet onwaarschijnlijk refereert aan het laatste woord, meta tromou, met beven.

3. Hoe eenvoudig kunnen wij dit overzetten in het dagelijks leven, dit bewerken van uw eigen behoudenis! Laten met dezelfde gemoedsgesteldheid, en op dezelfde wijze als de christelijke knechten hun meesters die op de aarde zijn dienen, de andere christenen hun Meester die in de hemel is dienen: dat wil zeggen, allereerst, met de diepste oprechtheid van geest, met alle mogelijke zorg en voorzichtigheid; en, ten tweede, met de grootste ijver, snelheid, punctualiteit en nauwgezetheid.

4. Maar wat zijn de stappen die de Schriften ons voorschrijven te nemen, in het bewerken van onze eigen behoudenis? De profeet Jesaja geeft ons een algemeen antwoord, waarin hij raakt aan de eerste stappen die we moeten nemen: "Houdt op kwaad te doen; leert goed te doen" [Jes 1:17]. Als u ooit verlangt dat God in u dat geloof bewerkt, waar zowel heil in het heden als in de toekomst uit voortkomt, vlied, door de genade die reeds gegeven is, van alle zonden als van voor het aangezicht van een slang; vermijd zorgvuldig elk kwaad woord of werk, ja, onthoud u van elke schijn van kwaad. En "leert goed te doen". Weest "volijverig in goede werken" [Tit 2:14], vrome werken zowel als werken van barmhartigheid; gebed in het gezin, evenals het aanroepen van God in het verborgene. Vast in het verborgene, "en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u

vergeven" [Mat 6:18]. "Onderzoek de Schriften" [Joh 5:39]: Hoor ze in het openbaar, lees ze privé, en mediteer erover. Neem bij iedere gelegenheid deel aan de Maaltijd des Heren. "Doet dit tot mijn gedachtenis" [Luc 22:19], en Hij zal u ontmoeten aan zijn eigen tafel. Laat uw gesprek zijn met de kinderen Gods, en zorg ervoor dat het "te allen tijde aangenaam, niet zouteloos" [Col 4:6] is. En doe, als er gelegenheid is, goed aan alle mensen; aan hun zielen en hun lichamen. En wees hierin "standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren" [I Cor 15:58]. Zo blijft dus enkel dat ge uzelf verloochent en uw kruis dagelijks op u neemt. Ontzeg uzelf elk genoeg dat u niet voorbereid op het zich verheugen in God, en grijpt bewust ieder middel aan om dichterbij God te komen, zelfs als dat een kruis is, zelfs als het pijnlijk is voor vlees en bloed. Zo zult u, als u verlost bent door het bloed van Christus, "voortgaan tot volmaaktheid" [Hebr 6:1, KJV], tot u door "in het licht te wandelen, gelijk Hij in het licht is" [I Joh 1:7], in staat gesteld wordt te getuigen dat "Hij getrouw is en rechtvaardig," niet enkel om uw "zonden te vergeven", maar ook om u "te reinigen van alle ongerechtigheid" [I Joh 1:9].

III. 1. "Maar", zeggen sommigen, "wat is er nu voor verband tussen het eerste en het tweede gedeelte van deze zin? Is er niet een duidelijke tegenstelling tussen de één en de ander? Als het God is die in ons het willen en het werken bewerkt, wat behoeven wij dan nog te werken? Komt Zijn werken dan zo niet in de plaats van de noodzaak van ons werken? Nee, maakt dat ons werken zelfs niet ondoenlijk zowel als overbodig? Want als we erkennen dat God alles doet, wat blijft er voor ons dan over om te doen?"

2. En zo zijn de redeneringen van vlees en bloed. En, op het eerste gehoor, is het buitengewoon aannemelijk. Maar het is niet solide, zoals duidelijk blijkt als we de zaak nader in overweging nemen. We zullen dan zien dat er geen tegenstelling is tussen dezen: "God werkt, daarom, werkt gij", maar juist het nauwste verband, en dat in twee opzichten. Want, allereerst, God werkt; daarom kunt u werken; ten tweede, God werkt, en daarom moet u werken.

3. De eerste. God werkt in u, dus kunt u werken: anders zou het onmogelijk zijn. Als Hij niet werkte, zou het voor u onmogelijk zijn uw eigen behoudenis te bewerken. "Bij de mensen is dit onmogelijk", zei onze Heer, "dat een rijke het Koninkrijk Gods binnengaat" [Mat 19:25,26]. Ja, het is voor elk mens onmogelijk, voor een ieder die uit een vrouw geboren is, tenzij God in hem werkt. Aangezien alle mensen van nature niet alleen ziek, maar "dood (...) door" hun "overtredingen en zonden" [Ef 2:1] zijn, is het niet mogelijk voor hen iets goed te doen totdat God hen uit de dood opwekt. Het was onmogelijk voor Lazarus om naar buiten te komen, voordat de Heer hem leven gegeven had. En het is even onmogelijk voor ons om uit onze zonden te komen, ja, of zelfs de geringste beweging in die richting te maken, voordat Hij die alle macht in hemel en op aarde heeft onze dode zielen tot leven roept.

4. Toch is dit geen excuus voor hen die voortgaan in zonde, en hun Maker daarvan de schuld geven, zeggende: "Het is God alleen die ons tot leven kan wekken, want wij kunnen onze eigen zielen niet tot leven wekken." Want, toegegeven dat alle mensenzielen van nature dood zijn in zonde, is dat voor niemand een excuus, aangezien geen mens in een puur natuurlijke staat is; er is geen mens, tenzij hij de Geest heeft uitgedoofd, die totaal zonder Gods genade is. Geen levend mens is volkomen verstoken van wat gewoonlijk het natuurlijke geweten genoemd wordt. Maar het is niet natuurlijk; het wordt juist voorafgaande genade genoemd. Ieder mens heeft hier in meer of mindere mate van; dat niet wacht tot de mens geroepen wordt. Iedereen heeft vroeger of later goede verlangens; hoewel het grootste deel der mensheid ze verstikt voordat ze wortel kunnen schieten, of enig behoorlijke vrucht kunnen dragen. Iedereen heeft een bepaalde mate van dit licht, een zwak glinsterende straal, dat, vroeger of later, meer of minder, ieder mens in deze wereld verlicht [zie Joh 1:9]. En iedereen, tenzij hij bij die kleine groep hoort wier geweten dichtgeschroeid is als met een strijkijzer, voelt zich meer of minder onrustig wanneer hij tegen het licht van zijn eigen geweten in handelt. Zo zondigt dus geen mens omdat hij geen genade heeft, maar omdat hij de genade die hij heeft niet gebruikt.

5. Daarom, aangezien God in u werkt, bent u nu in staat uw eigen behoudenis te bewerken.

Aangezien Hij naar zijn welbehagen in u werkt, zonder enige verdienste van u, zowel het willen als het werken, is het voor u mogelijk alle gerechtigheid te vervullen. Het is voor u mogelijk lief te hebben, "omdat Hij ons eerst heeft liefgehad" [I Joh 4:19], en "zo te wandelen, als Hij gewandeld heeft" [I Joh 2:6]. We weten inderdaad dat dit woord van Hem absoluut waar is: "Zonder Mij kunt gij niets doen" [Joh 15:5]. Maar, aan de andere kant weten we dat iedere gelovige kan zeggen: "Ik vermag alle dingen in Hem, die mij kracht geeft" [Fil 4:13].

6. Laten we onderwijl niet vergeten dat God deze twee heeft samengevoegd in de ervaring van iedere gelovige, en daarom moeten we ervoor zorgen ons nimmer in te beelden dat ze ooit van elkaar gescheiden mogen worden. We moeten op onze hoede zijn voor die zogenaamde nederigheid die ons leert zeggen, als excuus voor onze eigenzinnige ongehoorzaamheid: "O, ik kan niets doen!", en daar stopt, zonder ook maar eenmaal Gods genade te noemen. Bid, denk nog eens na. Overdenk wat u zegt. Ik hoop dat u uzelf onrecht doet; want als het werkelijk waar is dat u niets kunt doen, dan hebt u geen geloof. En als u geen geloof hebt, bent u in een ellendige toestand: U bent niet in een staat van verlossing. Dit is zeker niet zo. U kunt iets doen, door Christus die u kracht geeft. Pook de vonk van de genade die in u is op, en Hij zal u meer genade geven.

7. Ten tweede. God werkt in u; dus moet u werken: u moet "medewerkers Gods" [II Cor 6:1](dit zijn exact de woorden die de apostel gebruikt) zijn, anders zal Hij stoppen met werken. De algemene regel waaronder Zijn genadige bedelingen onveranderlijk werken is deze: "Want wie heeft, hem zal gegeven worden, (...) maar wie niet heeft," - wie de genade die hij heeft niet ten nutte maakt - "ook wat hij heeft zal hem ontnomen worden" [Mat 13:12]. Zelfs Augustinus, die meestal verondersteld wordt de tegenovergestelde leer aan te hangen, maakt deze juiste opmerking: *Qui fecit nos sine nobis, non salvabit nos sine nobis*: "Hij die ons maakte zonder onszelf, zal ons niet zonder onszelf redden." Hij zal ons niet redden tenzij we ons "laten behouden uit dit verkeerde geslacht" [Hand 2:40]; tenzij we zelf "de goede strijd des geloofs strijden, en het eeuwige leven grijpen" [zie I Tim 6:12]; tenzij we "strijden om in te gaan door de enge poort" [Luc 13:24], "onzelf verloochenen en dagelijks ons kruis op ons nemen" [Luc 9:23], en met alle mogelijke middelen werken "om onze roeping en verkiezing te bevestigen" [II Pet 1:10].

8. "Werkt" dan broeders, "niet om de spijs, die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven" [Joh 6:27]. Zeg met onze Heer samen, hoewel in een ietwat andere zin, "Mijn Vader werkt tot nu toe en ik werk ook" [Joh 5:17]. Overwegende dat Hij nog steeds in u werkt, "laten we niet moede worden goed te doen" [Gal 6:9]. Ga voort, krachtens de genade Gods, u behoedend, begeleidend, en volgend, in "het werkt uws geloofs, de inspanning uwer liefde, en de volharding uwer hoop" [I Thes 1:3]. "Weest standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren" [I Cor 15:58]. En "de God nu des vredes, die onze Here Jezus, de grote herder der schapen door het bloed van een eeuwig verbond heeft teruggebracht uit de doden, bevestigte u in alle goed, om zijn wil te doen, terwijl Hij aan ons doe, wat in zijn ogen welbehaaglijk is door Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid!" [Hebr 13:20].